

Granskning av balanskravet och god ekonomisk hushållning - delårsrapport

Sollefteå kommun

Building a better
working world

Innehåll

1.	Sammanfattning.....	2
2.	Inledning.....	3
3.	Balanskrav och god ekonomisk hushållning	5
4.	Granskningsresultat.....	6
5.	Sammanfattande bedömning.....	11

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Sollefteå kommun granskat om:

- ▶ Kommunen förväntas efterleva kommunallagens krav på en ekonomi i balans.
- ▶ Resultaten i delårsrapporten är förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, dvs. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås.

Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2023. Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer underlag för sin skriftliga bedömning vilken ska biläggas delårsrapporten i samband med fullmäktiges behandling av densamma.

Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande revisionella bedömningar:

Är prognosen att kommunen efterlever kommunallagens krav på en ekonomi i balans?

Grundat på granskningen av delårsrapporten återsrapportering är vår bedömning att kommunen efterlever kraven på redovisning och beräkning av balanskravsresultatet samt att kommunen förväntas efterleva kravet på en ekonomi i balans.

Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, dvs. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Grundat på granskningen av delårsrapportens återsrapportering är vår bedömning att prognosen är förenlig med de finansiella och verksamhetsmässiga mål som fullmäktige fastställt i budget år 2023.

Vi konstaterar dock att målen i budget och delårsrapport inte är desamma som i *Styrdokument* anger ska kopplas till god ekonomisk hushållning. Det framgår inte heller en tydlig definition av när god ekonomisk hushållning ska anses råda, ur ett finansiellt perspektiv samt ur ett perspektiv som inkluderar både finansiella mål och verksamhetsmål. Vi ser även behov av att kommunstyrelsen tydliggör rapporteringen av utfall och prognos för respektive mål.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställa att målen i budget och delårsrapport överensstämmer med kommunfullmäktiges *Styrdokument* med principer för god ekonomisk hushållning
- ▶ Utveckla en tydlig definition av när god ekonomisk hushållning ska anses råda
- ▶ Utveckla rapporteringen av utfall och prognos för respektive mål

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Enligt kommunallagen (KL) 11 kap. 1 § ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs i juridiska personer som avses i 10 kap 2-6 §§. God ekonomisk hushållning definieras genom att fullmäktige fastställer verksamhetsmässiga och finansiella mål. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

Kommunen ska enligt KL. 11 kap. 5 § varje år upprätta en budget för nästa kalenderår. Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Undantag får göras:

1. I den utsträckning som medel från en resultatutjämningsreserv tas i anspråk enligt KL. 11 kap. 14 §
2. Om det finns synnerliga skäl.

Fullmäktige ska behandla minst en delårsrapport per år. Kommunstyrelsen ska inom två månader efter utgången av den period av räkenskapsåret som delårsrapporten omfattar överlämna den till fullmäktige och revisorer. I samband med fullmäktiges behandling av delårsrapporten ska även revisorerna bedöma resultaten. Denna granskning utgör underlag för det utlåtande som revisorerna ska lämna till fullmäktige.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att:

- ▶ Ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning vilken ska biläggas delårsrapporten i samband med fullmäktiges behandling av densamma.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- ▶ Är prognosen att kommunen efterlever kommunallagens krav på en ekonomi i balans?
- ▶ Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, dvs. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

2.3. Avgränsning

Granskningen är avgränsad till kommunstyrelsen och 2023. Styrelsen är enligt KL 11 kap. 16 § ansvarig för upprättandet av delårsrapporten. Granskningsåtgärderna genomförs i form av en översiktlig granskning. Den består i att analysera delårsrapportens förvaltningsberättelse.

Granskningar omfattar:

- ▶ En granskning och bedömning om kommunen bedöms efterleva balanskravet¹.
- ▶ En granskning och bedömning av utfallet avseende fullmäktiges verksamhetsmål och finansiella mål med betydelse för god ekonomisk hushållning.

¹Balanskravet innebär att budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna och att årets resultat enligt resultaträkningen och förändringen av det egna kapitalet ska vara positivt.

- ▶ En samlad bedömning om utfallet är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning.

2.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. I denna granskning utgörs revisionskriterierna av följande:

- ▶ Kommunallagen (2017:725) 11 kap. 1 §, 5-6 §§, 16 §, 12 kap 2 §
- ▶ Fullmäktiges beslut avseende god ekonomisk hushållning
- ▶ RKR R15 Förvaltningsberättelse (balanskravsutredning)
- ▶ RKR R17 Delårsrapport
- ▶ Skyrev R5 Delårsrapport och årsredovisning

2.5. Metod och genomförande

Granskningen av kommunens måloppfyllelse har genomförts i enlighet god revisionssed. Granskningen har skett genom genomgång av kommunens delårsrapport.

Utöver vår interna kvalitetssäkring har ekonomichef sakgranskat rapportutkastet. Detta för att säkerställa att revisionsrapporten bygger på korrekt fakta och uttalanden.

3. Balanskrav och god ekonomisk hushållning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om mål och riktlinjer med betydelse för god ekonomisk hushållning (enligt kommunallagens 11 kap. 6 § första och andra stycket) uppnåtts och följts. Revisorerna ska bedöma om prognosen i delårsrapporten och utfallen i årsredovisningen är förenliga med fullmäktigemålen.

Enligt kommunallagen ska:

- ▶ Kommunfullmäktige fastställa mål för god ekonomisk hushållning
- ▶ Uppföljning av dessa mål göras i delårsrapport och årsredovisning
- ▶ Kommunens revisorer granska och bedöma måluppfyllelsen

Syftet med dessa krav är att politikerna med hjälp av målstyrning och måluppföljning ska styra kommunen mot ändamålsenlighet och effektivitet.

Mål för god ekonomisk hushållning ska omfatta både finansiella mål och verksamhetsmål. Det mål som fullmäktige fastställt inom ramen för god ekonomisk hushållning är obligatoriska att utvärdera och bedöma i delårsrapport (prognos) och årsbokslut (utfall). Från och med 2019 ska mål formuleras och utvärderas även för kommunens bolag med återkoppling till fullmäktige. Det är kommunstyrelsen som i förvaltningsberättelsen ska utvärdera uppfyllelsen av de mål som kommunfullmäktige fastställt. Därefter ska revisorerna på basis av kommunstyrelsens utvärdering samt sin egen granskning av delårsrapport och årsredovisning bedöma uppfyllelsen av de mål som kommunfullmäktige fastställt.

Balanskravet är centralt för god ekonomisk hushållning. Balanskravet innebär att kommunens budget och årliga utfall ska vara positiva och att underskott ska återställas kommande år, såvida kommunfullmäktige inte beslutar om annat och hänvisar till "synnerliga skäl". Beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens bestämmelser, ska i förvaltningsberättelsen följa ett föreskrivet schema. Vid avstämning av balanskravet får exempelvis realisationsvinster inte medräknas. Avstämning av balanskravet ska göras i delårsrapport och årsredovisning.

4. Granskningsresultat

4.1. Iakttagelser

4.1.1. Prognostiserat balanskravsresultat

Tabell 1. Avstämning mot balanskravet i delårsrapport

Tkr	Prognos 2023	Kommunstyrelsens bedömning
Årets resultat enligt resultaträkningen	-27 684	
- Samtliga realisationsvinster	-146	
+ Realisationsvinster enligt undantags- möjlighet		
+ Realisationsförluster enligt undantags- möjlighet		
-/+ Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-5 924	
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper		
Årets resultat efter balanskravs- justeringar	-33 753	
-Reservering av medel till resultat- utjämningsreserv (RUR)		
+Användande av medel från RUR	33 753	
Årets balanskravsresultat	0	Kravet förväntas uppfyllas.

Kommunstyrelsens prognostiserade helårsresultat efter balanskravsjusteringar är negativt (-33,8 mnkr) och kommunstyrelsen föreslår därmed att nyttja resultatutjämningsreserven för att uppfylla balanskravet. Detta är i enlighet med det beslut som framgår av fullmäktiges budget 2023.

4.1.2. Bedömning

Grundat på granskningen av delårsrapporten återrapportering är vår bedömning att kommunen efterlever kraven på redovisning och beräkning av balanskravsresultatet samt att kommunen förväntas efterleva kravet på en ekonomi i balans.

4.1.1. God ekonomisk hushållning enligt prognos

Kommunfullmäktige har fastställt måldokument, *övergripande verksamhetsplan med budget*, för perioden 2023-2025. Budgeten innehåller ett antal finansiella mål och ett verksamhetsmål med indikatorer av betydelse för god ekonomisk hushållning, vilka även inkluderar kommunens bolag. Mål avseende ekonomi återfinns dels i de finansiella målen, dels i verksamhetsmålets perspektiv ekonomisk hållbarhet.

Principer för god ekonomisk hushållning är fastställda i kommunfullmäktiges *Styrdokument* beslutad av kommunfullmäktige i april 2021. Där framgår dock andra fokusområden än de som återfinns i kommunfullmäktiges budget för 2023².

Av budget framgår att antalet uppfyllda indikatorer inom budgetens tre perspektiv behöver vara minst två för varje område och minst åtta totalt för att målet om god ekonomisk hushållning ska anses uppnått. Det framgår inte hur bedömningen av måluppfyllelse för de finansiella målen ska göras, eller hur en samlad bedömning av god ekonomisk hushållning ska göras som beaktar både finansiella och verksamhetsmässiga mål.

4.1.1.1 Iakttagelser

Prognos för finansiella mål

Tabell 2. Finansiella mål

Finansiella mål	Prognos 2023	Kommunstyrelsens bedömning
Kommunens justerade balanskravsresultat ska under perioden 2023-2024 uppgå till noll för att under 2025 normaliseras varvid resultatet skall uppgå till minst 1%.	Nollresultat efter nyttjande av RUR	Förväntas uppnås.
Resultatet från förbund och bolag som konso- lideras i kommunkoncernen skall vara posi- tivt.	Förväntat nega- tivt resultat, räddningstjänst- förbundet pro- gnostiserar ett underskott.	Förväntas inte upp- nås.
Koncernens soliditet ska inte försämrats med mer än 1,5 procentenhet per år under 2023- 2024, för att därefter åter igen öka med minst 0,5 procentenhet per år.	Prognos för kon- cernen framgår inte.	Förväntas uppnås.

² Styrdokumentets fokusområden: Utbildning, Livsmiljö, Förutsättningar för arbete och tillväxt, Omsorg, Service. Budgetens perspektiv: Social hållbarhet – Hållbar människa, Miljömässig hållbarhet – Klimatneutral, Ekonomisk hållbarhet – Hållbar tillväxt.

Kommunens investeringar, med undantag för affärsverksamhet, ska vara egenfinansierade inom ramen för den senaste treårsperioden. Utöver dessa löpande investeringar fattar kommunfullmäktige beslut i varje enskilt fall.	Förväntas vara egenfinansierade.	Förväntas uppnås.
Kommunens amortering på låneskulden ska uppgå till 10 mnkr årligen under perioden 2023-2025.	Amortering har skett i februari.	Förväntas uppnås.

Utfall och prognos för respektive mål anges inte tydligt i delårsrapportens avsnitt om god ekonomisk hushållning. Det är därmed inte tydligt mot vilken grund kommunstyrelsen bedömer att målen uppnås eller inte. För målet om koncernens soliditet ges ett utfall för perioden i delårsrapporten men ingen prognos för helåret.

Prognos för verksamhetsmål

Tabell 3. Verksamhetsmål

Verksamhetsmål	Prognos 2023	Kommunstyrelsens bedömning
Social hållbarhet - Hållbar människa	Långtidsarbetslöshet 25-64 år % av befolkning: utfall 2022 3,9 %, mål +0,5%	Förväntas uppnås.
	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg, andel nöjda: utfall 2022 90 %, mål 90 %	Förväntas uppnås.
	Anmälda våldsbrott i förhållande till riket, (låg siffra indikerar tryggt samhälle): utfall 2022 1,14, mål 0,95	Förväntas inte uppnås.
	Andel elever Åk9 som är behöriga till yrkesprogram: utfall 2022 83 %, mål 87 %	Förväntas inte uppnås.
	Heltidsanställda månadsavlönade: utfall 2022 93 %, mål 90 %	Förväntas uppnås.
Miljömässig hållbarhet - Klimatneutral	Vattentäkt med vattenskyddsområde: utfall 2021 91 %, mål 90 %	Förväntas uppnås.
	Energiförbrukning i bostadsbestånd (kwh/m2), Solatum: utfall 2023 122, mål 126	Förväntas uppnås.

	Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel %: utfall 2023 53,4 %, mål 50 %	Förväntas uppnås.
	Tallriks- och serveringssvinn i grund och gymnasieskola (g/portion): utfall 2023 24, mål 40	Förväntas uppnås.
	Återbruk av möbler inom kommunen (antal): utfall 2023 1 500, mål 400	Förväntas uppnås.
Ekonomisk hållbarhet - Hållbar tillväxt	Nettokostnadsandel (kostnad i % av skatter och bidrag), mål avser på snitt senaste tre åren: utfall 2022 93 %, mål 99 %	Förväntas uppnås.
	Soliditet, inkl. pensionsåtagande, mål avser snitt senaste tre åren: utfall 2022 12,7 %, mål +0,5 %	Förväntas uppnås.
	Skuldkvot (skuld/inkomst i koncernen): utfall 2022 99,4 5, mål mindre än 110 %	Förväntas uppnås.
	Flyttnetto (antal): utfall 2023 36, mål mer än 0	Förväntas uppnås.
	Nettokostnadsavvikelse totalt (exkl LSS): utfall 2022 8,7 %, mål mindre än 5 %	Förväntas inte uppnås.

Kommunstyrelsen redovisar senast tillgängliga data för måtten. I vissa fall redovisas utfall för 2023, vilket enligt uppgift avser utfall för *perioden* och inte prognos för året. Bedömningen av om måttet uppnås är dock en prognos för året. Kommunstyrelsen gör ingen bedömning av om respektive perspektiv uppnås utan bedömningen avser samtliga tre perspektiv.

För måtten om långtidsarbetslöshet och soliditet framgår inte på ett tydligt sätt vad målnivån +0,5 % avser, enligt uppgift att kommunens nivå ska ligga 0,5 % högre än rikssnittet. För soliditet jämförs dock kommunens soliditet inkluderat pensionsåtagande med rikssnittet exkluderat pensionsåtagande.

Tolv indikatorer är uppfyllda och kommunstyrelsen ser inga indikationer på att det ska förändras varför god ekonomisk hushållning ur ovan tre perspektiv förväntas uppnås.

Kommunstyrelsens samlade prognos för god ekonomisk hushållning

Kommunstyrelsen bedömer att god ekonomisk hushållning kommer att uppnås 2023 eftersom fyra av fem finansiella mål bedöms uppnås och även verksamhetsmålet för god ekonomisk hushållning.

4.1.2. Bedömning

Grundat på granskningen av delårsrapportens återrapportering är vår bedömning att prognosen är förenlig med de finansiella och verksamhetsmässiga mål som fullmäktige fastställt i budget år 2023.

Vi konstaterar dock att målen i budget och delårsrapport inte är desamma som styrdokumentet anger ska kopplas till god ekonomisk hushållning. Det finns ingen tydlig definition av när god ekonomisk hushållning ska anses råda, ur ett finansiellt perspektiv samt ur ett perspektiv som inkluderar både finansiella mål och verksamhetsmål. Vi ser behov av att kommunstyrelsen tydliggör rapporteringen av utfall och prognos för respektive mål.

5. Sammanfattande bedömning

Utifrån genomförd granskning är vår samlande bedömning att:

- ▶ Kommunen förväntas efterleva balanskravet.
- ▶ Prognosen är förenlig med de mål fullmäktige beslutat.

Revisionsfråga	Bedömning
Förväntas kommunen efterleva kommunallagens krav på en ekonomi i balans?	Ja
Är delårsrapportens prognos förenlig med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?	Ja
- <i>Finansiella mål</i>	Ja
- <i>Verksamhetsmål</i>	Ja

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Säkerställa att målen i budget och delårsrapport överensstämmer med kommunfullmäktiges *Styrdokument* med principer för god ekonomisk hushållning
- ▶ Utveckla en tydlig definition av när god ekonomisk hushållning ska anses råda
- ▶ Utveckla rapporteringen av utfall och prognos för respektive mål

Oktober 2023

Lydia Andersson
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Per Stålberg, uppdragsledare
Certifierad kommunal yrkesrevisor